

Γράμμα από τον Υπεύθυνο Σύνταξης

Η ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΕΞΑΓΩΓΗΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΣΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΟΝΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ ΑΥΤΟ- ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Συμεών Π. Βλαχόπουλος

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού Σερρών, Εργαστήριο Κοινωνικής Έρευνας στη Φυσική Δραστηριότητα

Η κατασκευή οργάνων μέτρησης στη μορφή ερωτηματολογίων αυτό-αναφοράς (self-report questionnaires) στις κοινωνικές και συμπεριφοριστικές επιστήμες αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της εξέλιξης της γνώσης. Στο πλαίσιο της καθοδήγησης της επιστημονικής έρευνας για την επίλυση ενός συγκεκριμένου προβλήματος από μια συγκεκριμένη θεωρία, η κατασκευή οργάνων μέτρησης συγκεκριμένων εννοιών/μεταβλητών (theoretical constructs) της θεωρίας κρίνεται απαραίτητη. Στο πλαίσιο της θεωρίας των λανθανόντων μεταβλητών (latent variable theory) και των μοντέλων μέτρησης βασισμένων στην item response theory (Borsboom, 2008), τα όργανα μέτρησης που κατασκευάζονται έχουν ως στόχο τη μέτρηση της σχετικής έννοιας μέσω των θεμάτων του ερωτηματολογίου (questionnaire items), τα οποία θέματα αποτελούν τους έμμεσους δείκτες της έννοιας προς μέτρηση. Δεδομένου ότι οι απαντήσεις των συμμετεχόντων στα θέματα αυτά των ερωτηματολογίων δεν αντανακλούν ποτέ μέτρηση με μηδενικό ποσοστό σφάλματος, πρέπει να καταβάλλεται από τους ερευνητές κάθε προσπάθεια ελαχιστοποίησης αυτού του σφάλματος μέτρησης και αυτή η προσπάθεια ξεκινά από τη στιγμή της κατασκευής και επιλογής των κατάλληλων θεμάτων για την συμπερίληψή τους στο ερωτηματολόγιο.

Τα θέματα του ερωτηματολογίου που μετρούν/προσδιορίζουν κάθε παράγοντα ή έννοια που μετριέται από το ερωτηματολόγιο θεωρούνται οι έμμεσοι και ατελείς δείκτες της λανθάνουσας (μη παρατηρήσιμης) μεταβλητής (latent variable) που μετρά η υπο (κλίμακα) του ερωτηματολογίου. Έτσι αναμένονται υψηλές παραγοντικές φορτίσεις ή με άλλα λόγια, υψηλές συσχετίσεις κάθε ενός θέματος με τον λανθάνοντα παράγοντα που προσδιορίζουν. Ως εκ τούτου, χρειάζεται κατά την κατασκευή του ερωτηματολογίου και άρα κατά την επιλογή των θεμάτων του, να επιλεγούν εκείνα τα θέματα τα οποία αποτελούν και τους ισχυρότερους δείκτες της λανθάνουσας μεταβλητής/παράγοντα προς μέτρηση.

Ένας καθιερωμένος τρόπος επιλογής των κατάλληλων θεμάτων ανάμεσα σε εκείνα που έχουν κατασκευαστεί από τους ερευνητές για συμπερίληψη σε ένα ερωτηματολόγιο, εκτός